

Good Night, and Good Luck

'Onze geschiedenis zal zijn wat we ervan maken. En als er over vijftig of honderd jaar nog historici zullen zijn, en als de uitzendingen van één week van alle drie televisiezenders bewaard zijn gebleven, zullen ze daar bewijzen vinden, opgenomen in zwart-wit of in kleur, van decadentie, escapisme en afscherming van de realiteit van de wereld waarin we leven.'

Nicole van der Steen is redacteur van Kleio

De beginscène van *Good Night, and Good Luck* is een eerbetoon aan Edward R. Murrow, de spil van de controversiële nieuwsshow *See it Now* van de Amerikaanse zender CBS. Murrow werd in juli 1958 gedwongen te stoppen met de show en hield voor de Radio and Television News Directors Association een gloedvolle

'Murrow rapporteerde vanuit de geallieerde bommenwerpers, in 1945 versloeg hij live en nietsverhullend de bevrijding van het concentratiekamp Buchenwald'

afscheidrede. Hij waarschuwde zijn publiek de oorspronkelijke functie van televisie, het informeren van de kijkers, niet op te offeren voor commercie en amusement. Hier wordt de toon gezet voor deze film over journalistieke moed in barre tijden. De film draait om Edward Murrow en zijn co-producer Fred Friendly, die weigerden zich te schikken in de tijdgeest. In de jaren vijftig woedde in de Verenigde Staten een heksenjacht op vermeende communistische sympathisanten. Murrow bleef tegen de klippen op pleiten voor gezond verstand en kritische berichtgeving en bracht daarmee zijn superieuren in verlegenheid. Murrow had als radioverslaggever in Londen in 1940 naam gemaakt

met zijn rechtstreekse nieuwsuitzendingen over de Blitzkrieg. In de onzekere dagen van de bombardementen zouden de Britten hun dierbaren hebben gegroet met de woorden *'Good night, and good luck'*. Toen Murrow die wens aan het eind van een uitzending uitsprak, was zijn handelsmerk geboren. Gedurende de oorlog rapporteerde hij vanuit de geallieerde bommenwerpers, in 1945 versloeg hij live en nietsverhullend de bevrijding van het concentratiekamp Buchenwald. Bij CBS ontpopte Murrow zich tot invloedrijke tegenstander van Joseph McCarthy.

Hysterisch

In de hysterische sfeer van angst en wantrouwen aan het begin van de Koude Oorlog kon senator Joseph McCarthy immens populair worden. Sinds hij in 1950 beweerde dat de

Amerikaanse federale overheid vergeven was van Sovjetspionnen en sympathisanten namen zijn verdachtmakingen groteske vormen aan. *McCarthyism* stond voor het verdedigen van de Amerikaanse waarden tegenover het communistische gevaar dat om elke hoek loerde. Er werd een lijst van 'verdachten' uit de filmindustrie opgesteld, die tot een boycot van tientallen acteurs, regisseurs en schrijvers leidde. Van iedere werknemer in de journalistiek werd een loyaliteitsverklaring verlangd en dan nog was het risico groot dat men werd geassocieerd met welke 'linkse' organisatie dan ook. In 1954 leek McCarthy op het top punt van zijn macht. Op 9 maart van dat jaar maakten Murrow en Friendly een uitzending waarin de praktijken van McCarthy werden bekritiseerd, door gebruik te maken

medewerkers. In de scène daarna wil een redactielid zich terugtrekken vanwege de dubieuze contacten van zijn ex-vrouw, wat Murrow juist doet besluiten de uitzending te maken, want *'the terror is right here in this room'*.

De scène erna over de uitzending zelf bevat Murrows krachtige verklaring van trouw aan de Amerikaanse vrijheden en zijn aansporing in deze tijd niet te blijven zwijgen. McCarthy's tactiek wordt hier haarfijn ontleed en ontkracht. In de slotscène van de film blijkt dat de politiek-correcte Paley en zijn presentator Murrow totaal verschillende ideeën hebben over het nut en doel van televisie. Terwijl sponsors afhaken bij *See it Now*, levert een amusementsshow op hetzelfde tijdstip CBS een vermogen op. Deze scène geeft helder weer hoe met kritische televisie in deze tijd korte metten werd gemaakt. ►

Robert Downey jr.
als CBS-verslaggever
Joseph Wershba.
Foto: Paradiso Films.

van fragmenten uit speeches en verklaringen van hemzelf. Drie weken later kreeg McCarthy de kans zich in de show te verweren tegen de kritiek, met averechts effect: zijn felle uithaal naar Murrow, die hij van lidmaatschap van een communistische organisatie beschuldigde, kostte hem zijn geloofwaardigheid. Uiteindelijk bleek de manier waarop Murrow gebruik maakte van McCarthy's eigen uitlatingen diens ondergang te bewerkstelligen. Murrow betaalde een hoge prijs voor zijn moed: hij werd met zijn programma weggepromoveerd naar een minder schadelijk tijdstip, adverteerders trokken zich terug en vervolgens, na een conflict met de voorzitter van CBS, kwam er een einde aan *See it Now*.

Vrijpraak

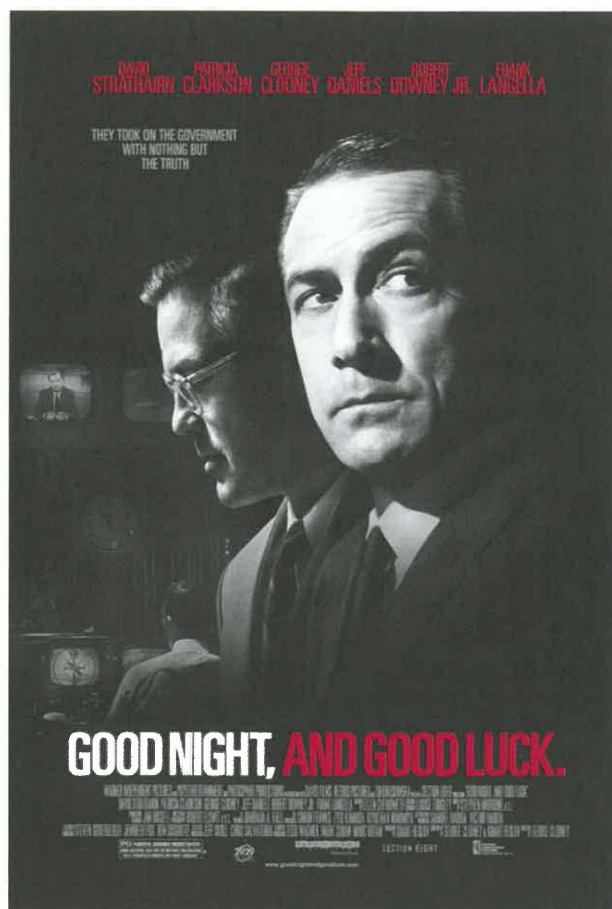
Good Night and Good Luck begint met het voorspel van de twee beroemdste uitzendingen: de aanklacht van McCarthy tegen officier Milo Radulovich, die van Servische afkomst is. Diens enige misdaad is dat hij contact heeft met zijn vader, die Servische kranten leest. Murrow besluit een kritische uitzending te maken over deze zaak. Maar omdat adverteerders niet voor deze aflevering willen betalen, wordt die gemaakt op kosten van Murrow en Friendly, die al maanden broeden op een kans om McCarthy's methodes aan de kaak te stellen.

Uit de vrijpraak van Radulovich, een maand later, blijkt al de enorme invloed die Murrow had op het publiek.

De film is geheel in zwart-wit uitgebracht en bevat prachtige beelden van jaren vijftig interieurs, mode en techniek: zo is nauwelijks onderscheid te zien tussen de acteurs en de echte hoofdrolspelers, van wie originele beelden zijn opgenomen. De gedetailleerde en getrouwe weergave van de feiten doet bijna denken aan een documentaire. In de film hebben alle voor het verhaal relevante gebeurtenissen plaats in 1953 en 1954; in werkelijkheid speelden de twee hier samengevoegde conflicten tussen Murrow en zijn baas William Paley in 1955 en 1958. Door de gebeurtenissen zo kort op elkaar te laten plaatsvinden, wordt de uitschakeling van Murrow als risicofactor voor CBS logisch.

Sterke scènes

De sleutelscènes uit de film zijn goed te gebruiken in zowel havo als vwo bovenbouwklassen waar de Koude Oorlog wordt behandeld. De fragmenten zijn ook geschikt ter illustratie van de invloed van de media. Voorbeelden van sterke scènes zijn die waar Murrow de kamer van zijn baas Paley uitloopt (scène 6 op de dvd), nadat deze hem heeft verteld dat het risico van een uitzending over McCarthy te riskant is, omdat dit zal terugslaan op CBS-

David Strathairn als
Edward R. Murrow,
Foto: Paradiso Films.

Loopbaan als luis in de pels

Voor een goed begrip van de film is enige voorbereiding wel gewenst. In de meeste lesmethodes wordt niet uitgebreid ingegaan op wat de Koude Oorlog binnen de Amerikaanse samenleving aanrichtte; nog minder komt de rol van de media hierbij aan bod. Een les over de activiteiten van het House Un-American Activities Committee, met McCarthy in het kielzog, is in het bredere kader van de Koude Oorlog geen overbodige luxe. De filmmakers lijken er vanuit te gaan dat de kijker ingevoerd is in het tijdperk-McCarthy en leggen niets uit; de film bestaat geheel uit archiefbeelden en kijkjes achter de schermen bij CBS. Die zijn wel zo vaardig aan elkaar geplakt dat een fascinerend tijdsbeeld ontstaat.

De paranoïde sfeer en de angst om uit de pas te lopen zijn bijna tastbaar; de zichtbaar verontwaardigde Murrow en Friendly met hun team overtuigen als eenzame strijders tegen de waan van de dag. Met name de aangrijpende subplot over Don Hollenbeck, een presentator die door een journalist wordt bestookt met beschuldigingen van

communistische propaganda, is tekenend voor de impact van het McCarthyisme. Zijn angst voor de ongegronde, maar voortdurende verdachtmakingen drijft hem uiteindelijk tot zelfmoord. In de film is dat direct na de cruciale uitzendingen, als zijn kwelgeest hem aanvalt om zijn openlijke steunbetuiging aan Murrow.

Wat deze film vooral laat zien, is de vergaande inmenging van de Amerikaanse overheid in de media in deze periode. De bazen van CBS worden weergegeven als slaven van het systeem, voortdurend bang om hun positie en inkomsten te verliezen. Televisie mocht in deze periode vooral niet controversieel zijn. Dat de Koude Oorlog de hele

maatschappij doordrenkte wordt zeer inzichtelijk gemaakt, maar de boodschap van de film is evenzeer dat de kritische geest bestand is tegen de waan, en het zo af en toe zelfs wint van het conformisme.

'De filmmakers gaan ervan uit dat de kijker is ingevoerd in het McCarthy-tijdperk en leggen niets uit'

Edward Murrow sloot zijn loopbaan als luis in de pels in 1958 af met de beroemd geworden, profetische woorden:

'Dit instrument kan onderwijzen, het kan verlichten; ja, het kan zelfs inspireren. Maar dat kan het alleen doen in die mate waarin mensen besluiten het voor die doelen te gebruiken. Anders is het niets meer dan draden en lampen in een doos. Er moet een grote en misschien beslissende strijd gestreden worden tegen onwetendheid, onverdraagzaamheid en onverschilligheid. Dit wapen, televisie, zou nuttig kunnen zijn.' ■

Regisseur George
Clooney als Fred
Friendly. Foto:
Paradiso Films.

**Good Night,
And Good Luck (2006)**

Regisseur: George Clooney

Duur: 93 min.

De dvd is voor € 9,99
verkrijgbaar bij Bol.com